

У сусрет годишњици Уметничког ансамбла МО „Станислав Бинички”

ЧУВАРИ УГЛЕДА ВОЈСКЕ И ДРЖАВЕ

Крајем септембра Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички” обележиће 127 година постојања. Реномирани музички колектив, кога чине Симфонијски и Салонски оркестар, као и Мешовити хор, током година за нама етаблирао се као ансамбл који, негујући високе уметничке критеријуме, доноси програмску разноврсност и широку лепезу извођачких могућности, чиме на достојан начин репрезентује Републику Србију и Министарство одбране и Војску Србије.

Пише Владимир ВЈЕШТИЋ

Одбрана - септембар 2026.

Носећи име једног од најзначајнијих српских композитора и војних капелника, Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички” симболички и суштински

обједињује традицију војне музике, уметничку изврсност и савремени израз. Репертоар обухвата свечану и церемонијалну музику, маршеве, симфонијска и вокално-инструментална дела, као и обраде традиционалне и савремене српске музике, са посебним нагласком на стваралаштво домаћих аутора.

Заступник начелника Ансамбла, који је у саставу Управе за односе са јавношћу, потпуковник Александар Ћуров, на почетку разговора чије је повод предстојећи дан установе, истиче да „Бинички” редовно учествује на најзначајнијим државним и војним церемонијама, свечаним академијама и обележавањима историјских јубилеја, а истовремено остварује и запажене концертне наступе у земљи и иностранству.

— Осим што нам је жеља да допринесемо јачању угледа Министарства одбране

и Војске Србије, циљ нам је и афирмација националне културе у међународном окружењу. Наш ансамбл представља јединствену синтезу војне дисциплине, уметничке посвећености и културне мисије. Као сведок историје, али и носилац савремених културних вредности, важан је симбол државности, части и идентитета Републике Србије – каже потпуковник Ђуров и додаје да је, остварујући богату сарадњу са најеминентнијим уметницима из земље и иностранства, познати уметнички колектив гостовао у Великој Британији, Белгији, Швајцарској, Аустрији, Бугарској, Чехословачкој, Пољској, Италији, Мађарској, Румунији, Немачкој и Русији, где је имао више од 80 концерата.

ДУГ ИСТОРИЈАТ МУЗИЧКЕ СЛУЖБЕ

У кратком историјском осврту уочи дана „Биничког”, потпуковник Ђуров подсећа да су његов настанак и развој уско повезани са формирањем музичке службе у српској војсци.

– Музичка служба представља једну од најдуготрајнијих и најугледнијих традиција српске војске и државе. Њено постојање и развој нераскидиво су повезани са процесом обнове и јачања српске државности, као и са укупним културним и друштвеним развојем Србије. Кроз готово два века постојања, војна музика имала је важну улогу у обликовању церемонијалног живота, јачању морала, неговању националног идентитета и представљању земље – каже заступник начелника Уметничког ансамбла Министарства одбране и подсећа да почеци организоване војне музике у Србији сежу у прву половину 19. века, у време формирања модерних државних и војних институција Кнежевине Србије.

Већ у том периоду оснивају се прве војне музике у саставу јединица, чиме се постављају темељи професионалне музичке службе. У том смислу, посебан значај има допринос Јосифа Шлезингера, првог капелника Књажевско-српске банде, који је увео систематску обуку, стандардизовао репертоар и успоставио европске музичке критеријуме у војној пракси Србије.

– Давног 10. јануара 1845. године донет је један од првих закона – „Устроение гарнизонског воинства”, којим је тадашњим „военим Бандистима” дао много више простора. Крајем 19. и почетком 20. века, са развојем Краљевине Србије, војна музика добија све израженију уметничку и друштвену улогу.

Заступник начелника Ансамбла
потпуковник Александар Ђуров

У том периоду делују истакнути капелници и композитори, међу којима се посебно издваја Станислав Бинички. Његово стваралаштво, које обухвата прву српску оперу „На уранку” и чувени „Марш на Дрину”, трајно је обележило српску музичку и војну традицију. Војна музика тог времена постаје снажан симбол националне свести, државног достојанства и културног узлета – подсећа потпуковник Ђуров.

ТРАДИЦИЈА И САВРЕМЕНИ МУЗИЧКИ СТАНДАРДИ

Током балканских ратова и Првог светског рата музичка служба имала је значајну моралну и симболичку улогу, пратећи војску у најтежим историјским тренуцима. У периоду између два светска рата, у оквиру Краљевине СХС, односно Југославије, војна музика наставља институционални развој кроз оркестре, школе и церемонијалне саставе, пратећи потребе војске и државе.

ЧУВАРИ ПЛАМЕНА

Наш славни композитор, диригент и педагог Станислав Бинички основао је 26. септембра 1899. године Београдски војни оркестар, први оркестар концертног типа у Србији. Ту традицију, која се протеже кроз три века, данас са поносом чува и наставља Уметнички ансамбл Министарства одбране, носећи име утемељивача српске војне музике.

– После Другог светског рата, у саставу Југословенске народне армије, музичка служба доживљава даљу професионализацију и организационо јачање. Формирани су репрезентативни војни оркестри и уметнички ансамбли, а војна музика постаје неизоставни део државних церемонија, војних парада, међународних сусрета и културне размене. У овом периоду нарочита пажња посвећује се уметничком квалитету, разноврсности репертоара и образовању музичког кадра – каже Ћуров, уз констатацију да, након формирања Војске Србије, музичка служба наставља да се развија ослањајући се на богато историјско наслеђе и савремене уметничке стандарде.

Уметнички ансамбл се у свом раду, поред класичне музике, и сарадње са многим реномираним домаћим и страним уметницима, успешно опробао и у другим популарним музичким жанровима и увек радо сарађује са извођачима различитих уметничких сензибилитета и праваца.

– Такве сарадње за ансамбл увек представљају драгоцену освежење у односу на стандардни репертоар, отварајући простор за нова музичка искуства и сусрете различитих стилова – истиче потпуковник Ћуров.

НИЗ ЗНАЧАЈНИХ НАСТУПА ТОКОМ ГОДИНЕ ЗА НАМА

Током године за нама Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички” одржао је низ концерата поводом обележавања историјски битних датума, манифестација и празника градова и општина. Учествовао је на свечаном концерту поводом Дана Војске Србије у Нишу, комеморативној академији поводом Дана сећања на 17. март 2004, јубиларној 30. културно-историјској манифестацији „Мишићеви дани”, промоцији најмлађих официра Војске Србије у Касарни „Генерал Јован Мишковић” у Београду и друго.

Међу најзначајнијим овогодишњим наступима су свакако и они на светосавским академијама у Куманову и Скопљу, које се традиционално одржавају поводом Дана Светог Саве – националног празника Срба у Републици Северној Македонији, а веома успешан био је и летошњи заједнички концерт са британским војним оркестром „Musicians of Household Division” у Свечаној сали Дома Војске Србије у Београду, који представља наставак међународне војне сарадње двеју земаља у домену војне музике.

Према речима потпуковника Ћурова, сваки наступ Ансамбла има посебну тежину.

– Гостовања у иностранству су својеврсна културна дипломатија, кроз представљање српске културе. Концерти и свечане академије поводом обележавања историјски битних датума за Републику Србију носе свечарски карактер и симболички значај, а концерти популарне и класичне музике доносе посебну енергију и шарм.

МУЗИКА КАО МОТИВАЦИЈА ЗА ВОЈНИКА

Ипак, с обзиром на то да је реч о војном оркестру, незаобилазан је акценат на војничком карактеру Ансамбла.

– Војна музика има снажан и вишеслојан утицај на морал и борбеност српског војника као важан део војне традиције и психолошке подршке. Пре свега, њен значај је историјски дубоко укореван. Још од времена Првог српског устанка, па кроз балканске ратове и Први светски рат, војна музика је пратила српску војску – подизала дух, давала ритам маршевима и јачала осећај заједништва. Маршеви и патриотске песме помагали су војницима да истрају у тешким тренуцима. Психолошки гледано,

КОНЦЕРТНА ДЕЛАТНОСТ

Концертну делатност Ансамбл последњих година реализује преко три музичка циклуса: „Домаћи композитори“, „Наши солисти“ и „За децу и младе“. Након запажених ауторских концерата савремених српских композитора претходних сезона, Ансамбл планира да до краја године посебан концерт посвети класику српске музике Стевану Ст. Мокрањцу, поводом обележавања 170 година од рођења великог композитора, а већ у септембру учествоваће на традиционалној манифестацији „Мокрањчеви дани“, која се шездесети пут одржава у Неготину. Кроз циклус „За децу и младе“ у протеклом периоду су првенствено организовани хуманитарни концерти, као и концерти који афирмишу младе музичке таленте, док је циклус „Наши солисти“ осмишљен са жељом да се представе таленат, музикалност и уметничка индивидуалност наших музичара. Последњи у низу концерата из тог серијала приређен је публици у Дому Војске Србије 28. маја као вече камерне музике, у коме су различити састави Ансамбла извели врло захтевна дела класичне музике из различитих епоха, од барока до позног романтизма.

војна музика делује као снажан мотивациони фактор. Ритмична структура маршевске музике подстиче дисциплину и синхронизацију покрета, док мелодије буде емоције поноса, припадности и храбрости – каже заступник начелника „Биничког“ и додаје да, са друге стране, церемонијална улога војне музике доприноси очувању традиције, јачању идентитета војске и повезивању са народом, а током свечаних догађаја музика

симболично представља снагу, част и континуитет војске.

У савременом контексту, иако се начин ратовања променио, улога војне музике остаје важна, као средство мотивације, традиције и психолошке стабилности. Она подсећа војника на вредности које брани и даје му додатну снагу у извршавању задатака.

Говорећи уочи Дана Ансамбла о плановима за време које долази, потпуковник Александар Ђуров истиче да су, као и до сада, фокусирани на даље јачање уметничких капацитета и дугорочну стратегију подмлађивања и професионализације кадра.

– Такође, дугорочни циљ нам је јачање наше улоге у државним и војним церемонијама, ширење репертоара и мултимедијалних пројеката, али и међународна сарадња и, наравно, развој кадрова и едукација наших припадника. ▀

